

'Ieder volk heeft een gouden eeuw'

Leerlingen duiken in historie ander land

Op een mooie voorjaarsdag bezocht ik Het Baarnsch Lyceum, dat net buiten het dorp in een rustige omgeving ligt, vlak bij een fraai wandelbos. Binnen vallen de grote, lichte ruimtes op en de leuke zithoeken. Zelfs de kluisjes van de leerlingen zijn mooi vormgegeven. In deze prettige werkomgeving tref ik Antheun Janse, docent geschiedenis, die zich sterk maakt voor bredere verbanden in het geschiedenisonderwijs.

Joke Noordstrand is
oud-hoofdredacteur
van Kleio.

Hoeveel uur geschiedenisles geeft u en aan welke klassen?

'Naast docent geschiedenis en maatschappij-leer ben ik ook aangesteld als zorgcoördinator. In totaal geef ik achttien uur les, vooral in de bovenbouw havo en vwo, maar ik heb ook altijd nog een paar tweede of derde klassen. Het Baarnsch Lyceum is een traditionele school met een vijftigminutenrooster. We hebben weinig grote vakoverschrijdende projecten, maar wel de Europaweek. Leerlingen uit diverse landen bezoeken dan onze school, logeren bij gastoudergezinnen en maken kennis met de Nederlandse cultuur. Er zijn daarnaast nog prachtige weken met veel muziek, dans en workshops in verschillende talen. Omgekeerd waaieren onze leerlingen ook uit over heel Europa. Ze leren er enorm veel van en zijn er heel enthousiast over.'

Hoe kwam u op het idee om meer aandacht aan wereldgeschiedenis te gaan schenken?

'Als mens ben ik een generalist, de grote verbanden zijn voor mij belangrijk. Daarnaast ga ik uit van het belang van de leerling. Je wilt hem of haar een stevige historische basis meegeven die hij of zij kan gebruiken in het latere leven. De geschiedenis van West-Europa vormt natuurlijk een groot deel van ons geschiedenisonderwijs. De realiteit is echter dat er tegenwoordig veel meer contact is met andere landen dan bijvoorbeeld twintig jaar geleden. Onze leerlingen staan nu met hun mond vol tanden omdat ze de cultuur niet kunnen begrijpen, want ze weten niets van de geschiedenis van dat land. Denk aan uitwisseling met Oost-Europese studenten, vakanties in Azië of later werk bij een internationaal

georiënteerd bedrijf. Het is van belang om in de geschiedenisles brede verbanden te laten zien zodat leerlingen begrijpen dat bijvoorbeeld alle landen hun eigen prehistorie, gevecht om onafhankelijkheid of hun eigen gouden eeuw hebben gehad.

De gouden eeuw van verschillende culturen is voor mij een manier om diachronisch te werken. Leerlingen leren zo dat ieder volk wel een gouden eeuw heeft gehad en dat het in verschillende tijdvakken kan plaatsvinden.'

U geeft al enige jaren een praktische opdracht wereldgeschiedenis. Wat houdt deze PO in?

'De basis van deze praktische opdracht is het oefenen van historische onderzoeksvaardigheden met "de gouden eeuw" als onderwerp. Ik heb deze PO aan vwo 5 gegeven, maar hij kan ook goed worden ingekort en is dan heel geschikt voor bijvoorbeeld havo 4. Leerlingen vormen groepjes en kiezen een land. Ze ori-

enteren zich in eerste instantie op algemene bronnen. Daarna gaan ze op zoek naar wetenschappelijke boeken over het gekozen land en brengen een bezoek aan de bibliotheek en mediatheek. Een van de eisen is dat verschillende soorten bronnen worden gebruikt, dus niet alleen informatie van internet. Vervolgens worden alle bronnen in het groepje beoordeeld op bruikbaarheid: zijn ze betrouwbaar, vanuit welke invalshoek wordt de gouden eeuw beschreven en zijn ze representatief? Daarna kan het eigenlijke werk beginnen. De belangrijkste historische ontwikkelingen worden beschreven, deze worden in het juiste tijdsperspectief gezet en er wordt vanuit verschillende invalshoeken naar gekeken. Wat zijn de oorzaken en gevolgen? Ieder groepje beschrijft de bevindingen in een onderzoeksverslag. De laatste stap is de verwerking van het onderzoek in een wervende reisadvertentie. In een Powerpoint van vijf dia's met mooie muziek en tekst wordt de luisteraar verleid om naar het gekozen land op vakantie te gaan. Leerlingen beoordelen elkaars Powerpoints.'

Hoe vinden de leerlingen het?

'Aan het begin van het project mopperen ze dat het veel is en ingewikkeld. De crux zit echter in controle van de tussenfasen. Na een week moeten ze een groepje hebben gevonden en het onderwerp hebben vastgesteld. Als ze dat niet hebben gedaan kost dat vijf punten. De grote club lukt dat en gaat aan de slag. De achterblijvers worden eruit gepikt en snel op het goede pad geholpen. De criteria zijn heel duidelijk voor leerlingen en dat vinden ze erg prettig. Ze begrijpen precies waaraan ze moeten voldoen. Het zelf met onderzoek bezig zijn geeft veel voldoening, in het reguliere programma is daar te weinig tijd voor. Daarnaast bespreek ik goed het proces en einddoel, zodat het voor iedereen duidelijk is waar ze naartoe werken. Als het dan na ze-

ven weken zover is en ze hun reisadvertenties gaan presenteren zijn ze ontzettend enthousiast. Na afloop vonden de leerlingen het altijd fantastisch. Het geeft me veel voldoening dat de leerlingen een degelijk onderzoek doen, een variatie aan bronnen raadplegen en verbanden leren zien door de verschillende tijdvakken heen.'

Welke ontwikkelingen verwacht u de komende jaren binnen ons vak?

'Allereerst ben ik met stomheid geslagen over hoe de nieuwe examens uiteindelijk zijn geworden. Dit hoor ik overigens van veel mensen om mij heen. Met de invulling en toepassing van de 49 kenmerkende aspecten krijg je beperkte en veelal nationaal georiënteerde examenvragen. Het diachronische karakter

'Het zelf met onderzoek bezig zijn, geeft veel voldoening'

dat het historisch inzicht van leerlingen zou moeten verbeteren en toegevoegde waarde zou opleveren, zie ik maar heel beperkt terug. Het is al heel mooi als er twee tijdvakken in een vraag aan bod komen. Daarnaast lijkt door de toenemende mondialisering meer aandacht voor wereldgeschiedenis een logische ontwikkeling.

Tot slot constateer ik tal van veranderingen om mij heen door de voortschrijdende digitalisering. Een aantal collega's op school onderhoudt intensieve contacten met docenten uit het buitenland en het ligt in de lijn der verwachting dat wij als historici dit ook meer zullen gaan doen.' ■

De leerlinginstructies en de toelichting bij de PO staan op de website www.vgnkleio.nl/kleio.

